

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel, 14.1.2003
KOM(2003) 6 lopullinen

**KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**Euroopan työllisyysstrategian tulevaisuus
"Täystyöllisyyteen ja parempiin työpaikkoihin tähtäävä strategia"**

Johdanto	3
1. Euroopan työllisyysstrategia: keskeinen tekijä Lissabonin tavoitteissa	4
1.1 Keskipitkän ja pitkän aikavälin haasteisiin vastaaminen.....	4
1.2 Toteutukseen ja tuloksiin keskittyvät välineet.....	6
1.3 Johdonmukaisuus muiden prosessien kanssa	8
1.4 Hyvä hallintotapa.....	8
2. Työllisyyden suuntaviivojen uusi sukupolvi	9
2.1 Kolme kattavaa tavoitetta	9
2.1.1 Täystyöllisyys	10
2.1.2 Työn laatu ja tuottavuus.....	10
2.1.3 Yhteenkuuluvuuden ja sosiaalisen osallisuuden edistäminen työmarkkinoilla.....	11
2.2 Keskittyminen prioriteetteihin	11
2.2.1 Työttömiin ja työmarkkinoiden ulkopuolella oleviin suunnatut aktiiviset ja ehkäisevät toimenpiteet.....	11
2.2.2 Työnteon tekeminen kannattavaksi	12
2.2.3 Yrittäjyyden suosiminen uusien ja parempien työpaikkojen luomiseksi.....	12
2.2.4 Pimeän työn muuttaminen lailliseksi työpaikoiksi.....	13
2.2.5 Aktiivisena ikääntymisen edistäminen	13
2.2.6 Maahanmuutto	14
2.2.7 Sopeutumiskyvyn edistäminen työmarkkinoilla.....	14
2.2.8 Henkilöpääomaan investointi ja elinikäisen oppimisen strategiat.....	15
2.2.9 Sukupuolten tasa-arvo.....	16
2.2.10 Heikommassa asemassa olevien ryhmien integroitumisen tukeminen ja syrjinnän torjuminen työmarkkinoilla	16
2.2.11 Alueellisten työllisyyserojen käsittely	17
2.3 Toteuttaminen ja hallinto.....	17
2.3.1 Toteuttamisesta vastaavat tehokkaat ja toimivat palvelut.....	18
2.3.2 Työmarkkinaosapuolten vahva osallistuminen.....	18
2.3.3 Kaikkien asiaan liittyvien tahojen aktivointi	19
2.3.4 Riittävä rahoitustuki.....	20
Liite: Esimerkkejä Euroopan työllisyysstrategian mahdollisista indikaattoreista ja tavoitteista.....	21

**KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE, EUROOPAN
PARLAMENTILLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE
JA ALUEIDEN KOMITEALLE**

**Euroopan työllisyysstrategian tulevaisuus
"Täystyöllisyyteen ja parempiin työpaikkoihin tähtäävä strategia"**

JOHDANTO

Kun Euroopan työllisyysstrategia käynnistettiin Luxemburgin työllisyyskokouksessa marraskuussa 1997 työllisyyttä koskevien perustamissopimuksen uusien määräysten perusteella, tavoitteena oli saavuttaa ratkaisevaa edistystä viiden vuoden kuluessa.

17. heinäkuuta 2002 annetussa tiedonannossa¹ tarkasteltiin "Luxemburgin prosessin" mukaisesti toteutetun työllisyysstrategian viidestä toteutusvuodesta saatuja kokemuksia ja kartoitettiin tärkeimpiä aiheita, joista työllisyysstrategian tulevaisuuden yhteydessä olisi keskusteltava.

Tiedonanto käynnisti aktiivisen keskustelun kaikissa toimielimissä, ja Euroopan parlamentti antoi siihen liittyvän päätöslauselman² ja työllisyyskomitea ja talouspoliittinen komitea yhteisen kannan, joka toimitettiin neuvostolle. Keskusteluun ovat osallistuneet myös Euroopan työmarkkinaosapuolet ja muut sidosryhmät. Keskusteluissa on vahvistunut, että työllisyysstrategialla on ollut merkittävä vaikutus työllisyystilanteen kohentumiseen ja jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan lähentymiseen viiden viime vuoden aikana. Lisäksi keskusteluissa korostui, että on tarpeen parannella työllisyysstrategiaa, jotta se noudattelisi tiiviimmin Lissabonin strategiaa ja siinä voitaisiin käsitellä esiin tulevia uusia haasteita.

Arviointia koskevan tiedonannon jatkeeksi ja sitä selkeyttämään annettiin 3. syyskuuta 2002 talous- ja työllisyyspolitiikan koordinaatioprosessin selkeyttämistä koskeva komission tiedonanto³, joka sai laajaa tukea EU:n toimielimiltä vuoden 2002 lopulla. Tämän jälkeen marraskuussa esitettiin luonnos yhteiseksi työllisyysraportiksi⁴, jossa komissio antoi yleisiä suuntaviivoja tulevaisuutta varten.

Tämän tiedonannon tarkoituksena on luonnostella uudistettua strategiaa ja täydentää sitä esimerkeillä, jotka koskevat nykyisiä konkreettisia tavoitteita, sekä pohdinnoilla ja ehdotuksilla, jotka koskevat mahdollisia uusia tavoitteita. Tällä tähdätään työllisyyden suuntaviivojen antamiseen – uuden tehostetun menettelyn mukaisesti – kevään Eurooppa-neuvoston antamien poliittisten suuntaviivojen pohjalta. Näin luodaan perusta avoimelle keskustelulle kaikkien asiaan liittyvien osapuolten ja erityisesti jäsenvaltioiden, Euroopan parlamentin, työmarkkinaosapuolten edustavien

¹ *Katsaus Euroopan työllisyysstrategian ensimmäisiin viiteen toteutusvuoteen*, KOM(2002) 416, 17.7.2002.

² PE 316.370, 25.9.2002.

³ KOM(2002) 487.

⁴ KOM(2002) 621, 13.11.2002.

järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa. Lissabonissa asetettujen tavoitteiden seurantaan koskevan uuden ja tehostetun toimintamallin mukaisesti komissio tekee virallisen ehdotuksen työllisyyden suuntaviivoista ja suosituksista edellä mainitun keskustelun tulosten ja kevään Eurooppa-neuvostossa annettujen poliittisten suuntaviivojen pohjalta. Tämän jälkeen neuvosto hyväksyy ehdotuksen vuoden 2003 puolivälissä.

Tämä asiakirja on tarkoitettu keskustelun pohjaksi. Komissio toimittaa huhtikuussa 2003 kevään Eurooppa-neuvoston päätelmien perusteella tarkat ehdotuksensa talouspolitiikan laajoiksi suuntaviivoiksi ja työllisyyspolitiikan suuntaviivoiksi niin, että taataan lähestymistapojen johdonmukaisuus näiden kahden asiakirjan välillä.

Politiikan koordinoitiprosessien tehostamiseen liittyen tämä tiedonanto esitetään yhdessä komission yhteenvetoraportin sekä talouspolitiikan laajoja suuntaviivoja ja sisämarkkinoita koskevien täytäntöönpanoraporttien kanssa kevään Eurooppa-neuvostolle. Yhteenvetoraportti sisältää tärkeimmät seikat, jotka komissio haluaa esittää kevään Eurooppa-neuvostolle, ja tässä tiedonannossa puolestaan esitetään tarkemmin näiden seikkojen vaikutukset työllisyyspolitiikan kannalta.

1. EUROOPAN TYÖLLISYYSSTRATEGIA: KESKEINEN TEKIJÄ LISSABONIN TAVOITTEISSA

Euroopan unioni vahvisti Lissabonissa kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa kattavan strategian, jonka tavoitteena oli pitkän aikavälin taloudellinen kasvu, täystyöllisyys, sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja kestävä kehitys osaamiseen perustuvassa yhteiskunnassa. Nyt vallitsee laaja yksimielisyys siitä, että työllisyysstrategia olisi suunniteltava keskeiseksi tekijäksi, joka tukee Lissabonin strategiaa laajentuneessa EU:ssa ja edistää näin myös taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

1.1 Keskipitkän ja pitkän aikavälin haasteisiin vastaaminen

Aiemmillä uudistuksilla on pystytty lisäämään työllisyyden kykyä sietää talouskasvun hidastumista, luomaan yli 10 miljoonaa uutta työpaikkaa, vähentämään työttömyyttä 10,1 prosentista 7,4 prosenttiin (eli 4 miljoonalla ihmisellä) ja vähentämään pitkäaikaistyöttömyyttä 5,2 prosentista 3,3 prosenttiin Luxemburgin prosessin toteuttamisaikana. Tämä merkitsee sitä, että uudistuksia on jatkettava ja laajennettava, jotta saadaan luotua vielä 15 miljoonaa työpaikkaa, joka tarvitaan Lissabonin työllisyystavoitteen saavuttamiseksi. EU:n työmarkkinoilla on tapahtunut merkittäviä rakenteellisia parannuksia, mutta suuria rakenteellisia heikkouksia esiintyy edelleen, ja niitä vastaan on taisteltava päättäväisesti. *Työllisyysaste ja työvoimaosuus* ovat EU:ssa edelleen liian alhaiset. *Työttömyysaste* on korkea monissa jäsenvaltioissa ja varsinkin tiettyjen ryhmien, kuten nuorten (3 miljoonaa työtöntä vuonna 2001), ikääntyvien, naisten tai erityisen epäedullisessa asemassa olevien osalta. Tämän lisäksi joillakin aloilla ja alueilla esiintyy *pullonkauloja*. Myös *sukupuolten väliset erot* ovat edelleen suuria niin työllisyyden, työttömyyden, palkkojen kuin ala- tai ammattikohtaisen eriytymisenkin osalta. Tasa-arvonäkökohtien tehokas huomioon ottaminen on vielä kaukana todellisuudesta kaikissa jäsenvaltioissa. *Alueiden sisäisiä ja niiden välisiä suuria eroja* esiintyy edelleen sitkeästi. On myös tärkeää saada *työn tuottavuuden* kasvun laskusuunta käännettyä.

Nämä rakenteelliset heikkoudet ovat yhteisiä nykyisille ja *tuleville jäsenvaltioille*, vaikkakin niiden vakavuus saattaa vaihdella. Ehdokasmaiden työllisyystilanne vaihtelee suuresti, mutta vakavimpia haasteita kaikille ovat työvoiman tarjonnan lisääminen kestäväen talouskasvun tukemiseksi, työllisyysasteen kohottaminen erityisesti miesten ja ikääntyvien osalta, sujuvan siirtymisen varmistaminen maataloudesta ja teollisuudesta palveluihin lisäämättä alueellisia eroja keskipitkällä aikavälillä sekä tarve parantaa ja päivittää ammattitaitotasoa, jotta ehdokasmaat pystyvät kilpailemaan tehokkaasti laajentuneessa unionissa ja globaalissa talouselämässä. Kaikissa ehdokasmaissa on toteutettu suuria työmarkkinauudistuksia kymmenen viime vuoden aikana, ja työllisyysstrategian on tuettava ehdokasmaita, jotta ne selviytyvät taloudellisista ja yhteiskunnallisista muutoksista.

Käsitellessään EU:n työmarkkinoilla edelleen esiintyviä rakenteellisia heikkouksia työllisyysstrategian olisi myös otettava huomioon edessä olevat uudet työllisyyshaasteet.

Väestörakenteen suuntaukset muodostavat erityisen haasteen keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Ennusteiden mukaan työvoima ikääntyy ja työikäisen väestön määrä vähenee pitkällä aikavälillä, ja tämä saattaa rajoittaa työvoiman tarjontaa, talouskasvun mahdollisuuksia ja sosiaalisen suojelun järjestelmien kestävyyttä. Tästä syystä *työvoimaosuuden* nostaminen⁵ on noussut etusijalle, ja yhteisön ulkopuolisista maista tulevien työntekijöiden mahdolliseen rooliin on kiinnitetty enemmän huomiota.

Globalisaatio ja siirtyminen osaamiseen perustuvaan yhteiskuntaan kiihdyttävät talousuudistusten vauhtia entisestään, mikä saattaa lisätä ammattitaidon heikkenemistä ja sosiaalisen syrjäytymisen riskiä. Taloudellisten ja yhteiskunnallisten muutosten positiivinen hallinta on nousemassa etusijalle työllisyyspolitiikassa. *Henkilöpääomaan investointi* on keskeinen vaatimus, jos halutaan saavuttaa Lissabonin tavoite, jonka mukaan EU:sta on tultava kilpailukykyisin osaamiseen perustuva talous. Palvelualan kasvava osuus taloudessa, teknologisen muutoksen vauhti, osaamisen ja tiedon suurentuva osuus tuotannon arvosta sekä taloudellisten ja yhteiskunnallisten uudistusten laajuus vahvistavat yhdessä tarvetta investoida henkilöpääomaan. Tällä hetkellä EU:n investoinnit henkilöpääomaan ja tietotekniikkaan ovat liian vähäisiä, ja juuri näitä tarvittaisiin työn tuottavuuden ja laadun parantamiseksi.

Työelämä on monimutkaistumassa, kun työmuodot muuttuvat epäsäännöllisemmiksi. Työelämän aikana on otettava huomioon monta *siirtymistä*, esimerkiksi koulusta työelämään, työpaikasta toiseen, työtehtävästä toiseen, työelämästä eläkkeelle sekä työstä koulutukseen, sapattivapaalle ja hoitovapaalle ja takaisin. Viimeksi mainittuun seikkaan liittyy kysymys palkallisen ja palkattoman työn tasapuolisesta jakaantumisesta naisten ja miesten kesken. *Joustavuuden ja turvallisuuden välinen tasapaino* on nousemassa konkreettiseksi ongelmaksi kasvavalle osalle työvoimaa.

⁵ Ks. yhteinen raportti *Työvoimaosuuden kohottaminen ja aktiivisen ikääntymisen edistäminen*, toimitettu Barcelonan Eurooppa-neuvostolle, laadittu 24.1.2002 annetun asiakirjan [KOM(2002) 9 lopullinen] perusteella.

Euroopan työllisyysstrategian on tarjottava edellä mainittuihin haasteisiin poliittinen vastaus, joka rakentuu Lissabonin kunnianhimoisten täystyöllisyyttä, laadukkaita työpaikkoja ja sosiaalisen osallisuuden edistämistä koskevien tavoitteiden ympärille.

Euroopan työllisyysstrategian ja Lissabonin tavoitteiden välistä yleistä johdonmukaisuutta tukee työllisyysstrategian aikataulun mukauttaminen keskipitkän aikavälin tavoitteeseen, eli vuoteen 2010, ja väliarvioinnin suorittaminen vuonna 2006⁶. Arviointi osuu samaan aikaan rakennerahastojen arvioinnin kanssa ja takaa poliittisten ja rahoitusvälineiden välisen johdonmukaisuuden ja vastavuoroisen tuen, etenkin Euroopan sosiaalirahaston osalta.

1.2 Toteutukseen ja tuloksiin keskittyvät välineet

Perustamissopimuksen 128 artiklaan perustuva työllisyysstrategian avoin koordinoitimenetelmä on osoittautunut toimivaksi. Kun otetaan huomioon Barcelonan Eurooppa-neuvoston kehoitus vahvistaa työllisyysstrategiaa ja tehostamisesta käytyjen neuvoston keskustelujen päätelmät, on pohdittava, miten perustamissopimuksessa määrättyjä ja käytännön toimissa tähän mennessä kehitettyjä välineitä voitaisiin hyödyntää parhaiten.

Vakaat ja tuloksiin tähtäävät työllisyyden suuntaviivat

Tällä hetkellä ollaan yleisesti sitä mieltä, että työllisyyden suuntaviivoista – joihin on tehty perättäisiä tarkistuksia vuodesta 1997 lähtien – on tullut liian monimutkaisia ja että niitä olisi *yksinkertaistettava*. Laajentuneessa unionissa suuntaviivoja sovelletaan laajempaan toimijajoukkoon, ja niissä olisikin tarjottava työllisyyspolitiikan uudistuksiin vain yleispäteviä ohjeita ja lähestymistapoja, kartoitettava ensisijaiset toimet ja määriteltävä selkeästi vastualueet.

Tehostamista koskeva neuvoston sopimus tukee komissio ehdotusta suuntaviivojen *vakauden* lisäämisestä. Kokemukset ovat osoittaneet, että merkittävien työmarkkinatoimien suunnittelu, hyväksyminen ja toteuttaminen vie usein pitkän ajan, ja niiden vaikutusten havaitseminen työmarkkinoilla kestää vieläkin kauemmin. Perustamissopimuksessa määrätään vuosittain annettavista suuntaviivoista ja poikkeusten tekemisestä perustelluista syistä, mutta muutoksia olisi vältettävä ennen vuodeksi 2006 suunniteltua väliarviointia.

Tehokkuus edellyttää myös *tuloshakuisempia* suuntaviivoja, joissa käytetyt menetelmät saavat vähemmän painoarvoa, sekä haluttujen tulosten parempaa määrittelyä. Tämän olisi mahdollisuuksien mukaan perustuttava asianmukaisiin määrällisiin tavoitteisiin.

Suosituksen kautta annettavat erityiset poliittiset ohjeet

Työllisyyspolitiikkaa koskevat suositukset annettiin ensimmäisen kerran vuonna 2000, ja ne ovat osoittautuneet toimiviksi pitämällä yllä poliittisten uudistusten vauhtia. Kun monimuotoisuus kasvaa EU:ssa ja suuntaviivojen tuloshakuisuus lisääntyy, suositusten antamisesta tulee yhä tärkeämpää. Suositukset tarjoavat mahdollisuuden ottaa huomioon jäsenvaltioiden erilaiset tilanteet ja antaa kullekin

⁶ Ks. Barcelonan Eurooppa-neuvoston päätelmien 30 kohta.

kohdennettuja poliittisia ohjeita sekä keskittyä täytäntöönpanoon tehostamista korostavan lähestymistavan mukaisesti. Suosituksia tarkastellaan vuosittain, ja niitä voidaan päivittää kunkin maan taloudellisen, yhteiskunnallisen tai poliittisen tilanteen mukaisesti.

Keskittyminen kansallisten toimintasuunnitelmien kautta tapahtuvaan täytäntöönpanoon

Kansallisista toimintasuunnitelmista määrätään perustamissopimuksessa, ja niiden on säilyttävä työllisyyden suuntaviivojen täytäntöönpanoa koskevan raportoinnin perustana ja itsenäisenä osana kansallista täytäntöönpanopakettia. Ne ovat osoittautuneet keskeiseksi välineeksi työllisyysstrategian monenkeskistä valvontaa varten. Toimintasuunnitelmiin on sisällyttävä olennaista tietoa, joka kattaa tärkeimmät osatekijät poliittisista vastauksista suuntaviivoihin, aiemmin toteutettujen toimien vaikutukset, suositusten jatkotoimet, edistymisen tavoitteiden saavuttamisessa, uudet poliittiset suuntaviivat ja aloitteet sekä käytettävissä olevat varat, etenkin suhteessa Euroopan sosiaalirahastoon.

Suuntaviivojen vakaus helpottaa raportointiprosessia ja keventää jäsenvaltioiden taakkaa vastaavasti.

Yhteinen työllisyysraportti

Perustamissopimuksen mukaan *Yhteinen työllisyysraportti* toimii perustana työllisyystilannetta koskeville Eurooppa-neuvoston päätelmille. Tehostetussa lähestymistavassa raportti muodostaa työllisyys-, sosiaali-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvoston alustuksen kevään Eurooppa-neuvostolle, ja se sisältää tärkeimmät työllisyys- ja työmarkkinanäkökohtia koskevat poliittiset aiheet.

Arvioinnin ja kokemustenvaihdon hyödyntäminen

Euroopan työllisyysstrategian tarjoama lisäarvo on suureksi osaksi sen ansiota, että sillä voidaan edistää kokemuksista oppimista ja kehittää arviointikulttuuria, millä parannetaan politiikan ja toimenpiteiden laatua. *Vertaisarviointiohjelma*⁷ on osoittautunut toimivaksi välineeksi, ja sillä pystytään jatkossa helpottamaan tiedon levittämistä nykyisille ja uusille jäsenvaltioille. Sitä olisi pidettävä yhtenä työllisyysstrategian keskeisenä osana, jonka tuloksia olisi hyödynnettävä laajemmin.

Komission ja jäsenvaltioiden vuosina 2001–2002 toteuttaman työllisyysstrategian suuren arviointiohjelman perusteella olisi kehitettävä *jatkuva arviointiohjelma* EU:n ja jäsenvaltioiden tasolle. Työllisyyden alalla toteutettavia yhteisön edistämistoimia koskevaa uutta ohjelmaa⁸ olisi hyödynnettävä asiaan kuuluvien hankkeiden tukemiseksi.

Indikaattoreilla on tärkeä asema jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan ja EU:n työmarkkinatilanteen arvioinnissa. Niiden tukena olisi oltava vankat ja yhdenmukaistetut tilastotiedot, ja jäsenvaltioiden olisi tehtävä tarvittavat investoinnit

⁷ <http://peerreview.almp.org>.

⁸ Päätös N:o 1145/2002/EY, 10.6.2002.

asiaankuuluvien tietojen keräämiseksi. Hiljattain kehitetty työmarkkinapoliittinen tietokanta⁹ on arvokas väline tulevien suuntaviivojen seurantaan varten.

1.3 Johdonmukaisuus muiden prosessien kanssa

Jatkossa Euroopan työllisyysstrategiassa asetetaan etusijalle sen parempi niveltäminen asiaan liittyviin poliittisiin koordinoitiprosesseihin, onpa kyseessä sitten vakiintunut ja perustamissopimukseen perustuva prosessi, kuten talouspolitiikan laajat suuntaviivat, tai tuoreempi prosessi, kuten koulutuksen, yrittäjyyden, sosiaalisen osallisuuden edistämisen, eläkkeiden taikka maahanmuuton alalla.

Hiljattainen sopimus koordinoitiprosessien tehostamisesta¹⁰ tarjoaa hyvän perustan työllisyysstrategian ja talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen välisen täydentävyyden ja johdonmukaisuuden lisäämiselle. Se vahvistaa talouspolitiikan suuntaviivojen asemaa hallitsevana talouspolitiikan koordinoitivälineenä ja työllisyysstrategian keskeistä asemaa ohjeiden antajana ja työllisyyspolitiikan prioriteettien – joita jäsenvaltioiden olisi noudatettava – koordinoinnin varmistajana.

Neuvosto totesi 3. joulukuuta 2002, että työskentelyhaluisten ja -kykyisten henkilöiden työmarkkinoille osallistumisen helpottaminen on sosiaalisen osallisuuden edistämistä koskevan strategian keskeinen tavoite, johon olisi pyrittävä työllisyysstrategian puitteissa. Avoimen koordinoitimenetelmän soveltamisala sosiaalisen osallisuuden alalla ulottuu työllisyys- ja työmarkkina-asioita laajemmalle, mutta molemmilla strategioilla on yhteinen päämäärä, ja niiden toimintaa olisi näin ollen koordinoitava tiiviisti.

Samanlaista merkittävää vuorovaikutusta on työllisyysstrategian ja eläkkeitä koskevan avoimen koordinoitimenetelmän välillä. Jäsenvaltiot ovat sopineet sen puitteissa joistakin yhteisistä tavoitteista ja toimintalinjojen vaihdosta riittävien ja kestävien eläkkeiden turvaamiseksi väestön ikääntyessä. Merkittäviä osia tulevia eläkkeitä koskevista jäsenvaltioiden strategioista tullaan toteuttamaan työllisyysstrategian puitteissa.

Eurooppa-neuvosto ilmoitti kesäkuussa 2002 pyrkivänsä määrätietoisesti nopeuttamaan EU:n yhteisen maahanmuuttopolitiikan kehittämistä. Maahanmuuton merkitys kasvaa, koska sen avulla EU pyrkii käsittelemään väestön ikääntymisen vaikutuksia työllisyyteen ja talouskasvuun, ja tämä osoittaa, että asian koordinoitua työllisyysstrategian sisällä on parannettava.

1.4 Hyvä hallintotapa

Euroopan työllisyysstrategia on ollut avoin prosessi aivan alusta lähtien. Luxemburgissa marraskuussa 1997 kokoontunut työllisyyttä käsitellyt Eurooppa-neuvosto kehotti *kaikkia osapuolia – jäsenvaltioita, alueita, työmarkkinaosapuolia ja yhteisön toimielimiä – aktivoitumaan ja tarttumaan nyt käsillä olevaan*

⁹ Euroopan yhteisön virallisten julkaisujen toimisto, 2001.
Luokkanumero KS-36-01-920-EN-N.

¹⁰ *Politiikan koordinoitiprosessien tehostaminen*, raportti hyväksytty työllisyyttä, sosiaalipolitiikkaa, terveyttä ja kuluttaja-asioita sekä talous- ja rahoitusasioita käsittelevissä neuvoston kokoonpanoissa 3.12.2002.

ainutlaatuiheen mahdollisuuteen vaikuttaa asioiden kulkuun omaksumalla Eurooppa-neuvoston näissä päätelmissään määrittelemä uusi yhtenäinen ja määrätietoinen toimintatapa. Sen jälkeen sama viesti on vahvistettu monissa Eurooppa-neuvostoissa. Hyvää hallintotapaa koskevassa valkoisessa kirjassa tunnustettiin avoimen koordinoitimenetelmän tuottama positiivinen innovaatio, joka osoittaa, että menetelmällä voidaan edistää uuden tehokkaamman, toimivamman ja demokraattisemman hallintotavan soveltamista Euroopan unionissa.

Työllisyysstrategian vahva ja kestävä täytäntöönpano edellyttää sitä koskevan tiedon lisäämistä ja sen näkyvyyden parantamista kansalaisten keskuudessa. Kaikkien asiaan liittyvien osapuolten osallistumista olisi kannustettava kuulemista koskevien komission vähimmäisstandardien mukaisesti, jotta tehostettaisiin politiikan kehittämistä ja täytäntöönpanoa ja lisäksi parannettaisiin prosessin hallintotapaa. Samalla tällä edistettäisiin työllisyysstrategian tavoitteiden sisällyttämistä jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan yleisiin puitteisiin. Tämä edellyttää työllisyysstrategian alueellottuvuuden kehittämistä sekä alue- että paikallistasolla hyödyntämällä yhteistyökumppanuuteen perustuvaa strategista toimintalinjojen yhdistelmää, aktivoimalla kansalaisyhteiskunnan organisaatioita politiikan kehittämisen rikastuttamiseksi ja ottamalla parlamentaariset elimet tiiviimmin mukaan prosessiin. Lisäksi komissio aikoo tehostaa työllisyyttä koskevaa kolmikantaista työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua.

2. TYÖLLISYYDEN SUUNTAVIIVOJEN UUSI SUKUPOLVI

Työllisyyden suuntaviivojen uudessa sukupolvessa tulevat esiin edellä mainitut periaatteet. Uudistus – siirtyminen pois nykyisistä laaja-alaisista tavoitteista ja neljään pilariin liittyvistä erityisistä suuntaviivoista – vaikuttaa välttämättömältä, kun otetaan huomioon tarve käsitellä EU:n uusia haasteita ja yksinkertaistaa suuntaviivoja. Määrittelemättä tässä vaiheessa vielä tulevien suuntaviivojen tarkkaa rakennetta niissä saattaisi olla tarpeellista ottaa huomioon seuraavat tekijät:

- Lissabonin tasapainoa tukevat kolme kattavaa tavoitetta
- enemmän painoa työllisyysstrategian toteuttamiselle ja hallintotavalle
- suppean prioriteettijoukon kartoittaminen
- työmarkkinaosapuolille osoitetut erityisviestit
- asianmukaisten tavoitteiden määrittely.

Tavoitteiden asettaminen on ollut yksi Euroopan työllisyysstrategian suurimmista saavutuksista. Strategian uudistaminen suuntaviivoja tuloshakuisemmiksi muuttavaan suuntaan edellyttää myös tavoitteiden mukauttamista. Tavoitteiden olisi tuettava seuraavassa esitettyjä kolmea kattavaa tavoitetta ja erityisiä toimintaprioriteetteja. Esimerkkejä mahdollisten tavoitteiden soveltamisalasta ja indikaattoreista, joista monista on jo sovittu EU:n tasolla, annetaan liitteessä. Niistä on tarkoitus keskustella, ennen kuin komissio antaa virallisen ehdotuksensa suuntaviivoista kevään Eurooppa-neuvoston jälkeen.

2.1 Kolme kattavaa tavoitetta

Tulevilla suuntaviivoilla olisi pyrittävä säilyttämään työmarkkinoiden rakenneuudistusten vauhti työmarkkinoilla osana muutosten edistämisen ja hallintastrategiaa sekä nykyisissä että tulevaisuudessa jäsenvaltioissa. Ehdotetuissa

suuntaviivoissa tulee esiin Lissabonin tavoitteissa esitetty poliittinen tasapaino, ja niillä olisi edistettävä kolmea toisiaan täydentävää ja tukevaa tavoitetta.

2.1.1 Täystyöllisyys

Täystyöllisyyttä koskevan tavoitteen saavuttaminen nostamalla *työllisyysasteet* lähelle Lissabonissa ja Tukholmassa asetettuja tavoitteita on keskeisen tärkeää EU:n talouskasvun ja sosiaaliturvajärjestelmien kestävyyskannalta. Vuotta 2002 koskevasta yhteisestä työllisyysraportista kävi ilmi, että vaikka jäsenvaltiot ovatkin omaksumassa strategisempaa lähestymistapaa tavoitteisiin (kartoittamalla paremmin työvoimareservit ja pyrkimällä kattaviin poliittisiin ratkaisuihin), täystyöllisyyden saavuttaminen vaatii jatkuvia ponnistuksia, etenkin kun otetaan huomioon epävarma taloustilanne.

Lissabonin ja Tukholman tavoitteet *yleisen työllisyysasteen* (67 % vuoteen 2005 ja 70 % vuoteen 2010 mennessä EU:ssa keskimäärin), *naisten työllisyysasteen* (57 % ja 60 %) sekä *ikääntyvien työllisyysasteen* (50 % vuoteen 2010 mennessä) osalta ovat näin ollen keskeisiä suuntaviivoissa. Jäsenvaltioita on kannustettu asettamaan näitä koskevat omat tavoitteensa. Työllisyyden kohenemisen ja talouskasvun tueksi myös *työvoiman tarjonnan* on lisäännyttävä.

Työllisyys- ja osallistumisasteen nostaminen vaatii laajaa toimintalinjojen yhdistelmää, jossa yhdistyvät sekä kysyntä- että tarjontapuolen toimenpiteet. Tässä yhteydessä on myös tärkeää EU:ssa ja jäsenvaltioissa muilla aloilla toteutettu politiikka, etenkin jos sillä on vaikutusta makrotalouteen ja yleiseen työpaikkojen luomisympäristöön.

2.1.2 Työn laatu ja tuottavuus

Lissabonin tavoitteissa kehoitetaan luomaan uusia ja *parempia* työpaikkoja, ja näiden tasapaino olisi tultava esiin työllisyysstrategiassa. Laatu on keskeistä eurooppalaisessa yhteiskuntamallissa, ja se ulottuu monille aloille, kuten Laekenissa vuoden 2001 lopulla kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa vahvistettiin. Laatuun sisältyvät esimerkiksi tyytyväisyys palkkaan ja työoloihin, työterveys ja työturvallisuus, joustavat työn organisointimahdollisuudet ja työaikajärjestelyt sekä joustavuuden ja turvallisuuden välinen tasapaino.

Kuten Barcelonan Eurooppa-neuvostolle esitetyssä neuvoston ja komission yhteisessä raportissa *Työvoimaosuuden nostaminen ja aktiivisen ikääntymisen edistäminen* korostettiin, tarjottavien työpaikkojen laatu vaikuttaa työntekijän päätökseen siirtyä työmarkkinoille tai pysyä työssä tai työmarkkinoilla. Parempilaatuisiin työpaikkoihin siirtyminen liittyy läheisesti myös siirtymiseen *osaamispohjaiseen talouteen*. Tietojen mukaan suuri osa viimeaikaisista työpaikoista on luotu ammattitaitoa ja osaamista vaativille aloille. Laatu liittyy voimakkaasti myös *tuottavuuteen*, ja sillä voi näin ollen olla keskeinen asema EU:n kilpailukykyyn lisäämisessä.

Tuottavuuden lisäämiseen on ehdottomasti kiinnitettävä enemmän huomiota etenkin investoimalla jatkuvasti henkilöpääomaan, teknologiaan ja työn organisointiin.

2.1.3 Yhteenkuuluvuuden ja sosiaalisen osallisuuden edistäminen työmarkkinoilla

Työttömyyden ja työmarkkinoille pääsyssä edelleen esiintyvien – sosioekonomisten ja alueellisten – *eriarvoisuuksien* vähentäminen on tärkeää työllisyysstrategian oikeudenmukaisuuden ja tehokkuuden kannalta.

Työpaikkojen saantimahdollisuudet, työmarkkinoille pääsyyn ja siellä pysymiseen tarvittavien taitojen hankkimismahdollisuudet (etenkin tietotekniikan yleinen käyttö ja osaamispohjaiseen talouteen siirtyminen huomioon ottaen) sekä edistymismahdollisuudet palkan ja uran osalta ovat tärkeitä tekijöitä, jotka edistävät sosiaalista osallisuutta. Heikoimmassa asemassa olevien ryhmien tarpeet huomioon ottavassa kattavassa lähestymistavassa on käsiteltävä työttömien ongelmien lisäksi myös niiden työmarkkinoiden ulkopuolella olevien ongelmia, jotka haluavat työskennellä. Pitkäaikaistyöttömillä (noin 5,5 miljoonaa vuonna 2001) on suuri syrjäytymisriski. Kun otetaan huomioon kaikki työttömät ja työmarkkinoiden ulkopuolella olevat, jotka haluaisivat työskennellä, EU:ssa oli vuonna 2001 yli 23 miljoonan hengen käyttämätön työvoimapotentiaali. EU:ssa on yksistään vammaisia 38 miljoonaa, ja lievästi vammaisista vain 46 prosenttia ja vakavasti vammaisista 24 prosenttia on työssä. Kun EU käynnistää Euroopan vammaisten teemavuoden 2003, on tärkeää tunnustaa vaikeudet, joita vammaisilla on työmarkkinoille pääsyssä tai siellä pysymisessä, ja toteuttaa päättäväisiä toimia vammaisten työllistämismahdollisuuksien hyödyntämiseksi.

Työmarkkinoilta syrjäytymiseen liittyy usein voimakas alueellinen tai paikallinen tekijä. Monissa nykyisissä ja tulevaisuuden jäsenvaltioissa on suuria työttömyys- ja työllisyyseroja alueiden välillä. Tietty maaseutu- tai kaupunkialueet kärsivät erityisesti suuresta työttömien tai työmarkkinoiden ulkopuolella olevien määrästä. Työllisyysstrategiassa olisi käsiteltävä tällaisia eriarvoisuuksia ja tuettava taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

2.2 Keskittyminen prioriteetteihin

Komissio katsoo Euroopan työllisyysstrategian viittä ensimmäistä toteutusvuotta koskevan arvioinnin ja työllisyysstrategian tulevaisuudesta viime kuukausina käytyjen keskustelujen perusteella, että seuraavat prioriteetit, jotka tukevat edellä mainittuja kolmea kattavaa tavoitetta, ovat tärkeimpiä tulevien suuntaviivojen kannalta. Kunkin prioriteetin kohdalla tarkastellaan joitakin – työllisyysstrategiasta saatujen kokemusten perusteella tehtyjä – ehdotuksia, joista on tarkoitus keskustella ennen kuin komissio tekee virallisen ehdotuksen suuntaviivoista.

2.2.1 Työttömiin ja työmarkkinoiden ulkopuolella oleviin suunnatut aktiiviset ja ehkäisevät toimenpiteet

Yksi Euroopan työllisyysstrategian tähän asti merkittävimmistä vaikutuksista on ollut ennaltaehkäisevien ja aiempaa aktiivisempien työttömyystoimien käyttöönotto tai vahvistaminen jäsenvaltioissa. Tämä on erityisen tärkeää tilanteessa, jossa talouskasvu on hidastunut ja käynnissä on laajamittaisia uudistuksia.

Tätä olisi vahvistettava, ja tavoitteeksi olisi asetettava pitkäaikaistyöttömyyden minimointi. Perusperiaatteeksi voitaisiin ottaa *oikean tarjouksen tekeminen oikealle henkilölle oikeaan aikaan*. Lähestymistavassa voitaisiin tukeutua kunkin työnhakijan

tarpeiden kartoittamiseen ja henkilökohtaisen toimintasuunnitelman laadintaan varhaisessa vaiheessa, jotta saataisiin aikaan kestävä integroituminen työmarkkinoille.

Työnhakijoille voitaisiin tarjota aktiivisia toimia nykyistä kunnianhimoisemmin. Kun otetaan huomioon, että nykyinen 20 prosentin aktivointitavoite on ylitetty useimmissa jäsenvaltioissa ja että työttömien tehokasta integrointia työmarkkinoille olisi edelleen parannettava, vaikuttaisi asianmukaiselta korottaa tavoitetta huomattavasti. Tähän liittyen olisi keskityttävä enemmän ohjelmien laatuun, työnhakijoiden *tosiasialliseen integroitumiseen* työmarkkinoille sekä *kustannustehokkuuteen*, jossa olisi hyödynnettävä tähänastisista arvioinneista saatuja kokemuksia. Kun otetaan huomioon tarve kohottaa työvoimaosuutta, etusijalle olisi asetettava aktiivisten työmarkkinatoimien tarjoaminen kaikille työmarkkinoiden ulkopuolella oleville – olivatpa he rekisteröityneet työttömiksi tai eivät –, jotka haluavat palata työmarkkinoille. Lisähuomiota olisi kiinnitettävä myös niihin työssäoleviin, jotka ovat vaarassa jäädä työttömiksi.

Ennaltaehkäisevistä ja aktiivisista toimenpiteistä odotetaan merkittäviä tuloksia esimerkiksi *nuorisotyöttömyyden* ja *pitkäaikaistyöttömyyden* vähentämisessä.

2.2.2 Työnteon tekeminen kannattavaksi

Taloudellisten kannustimien järjestelmä on yksi tärkeimmistä tekijöistä, joka vaikuttaa osallistumiseen työmarkkinoille, ja sitä on pidetty tärkeänä sekä työllisyyden suuntaviivoissa että talouspolitiikan laajoissa suuntaviivoissa. Työstä saatavan tulon – joka riippuu sekä tulojen että verotuksen tasosta – ja työttömien tai työmarkkinoiden ulkopuolella olevien saamien tulojen välinen tasapaino vaikuttaa päätökseen työmarkkinoille siirtymisestä tai siellä pysymisestä. Työn tekemistä kannattavaksi koskevaan tavoitteeseen olisi pyrittävä sekä työnhakijan että työnantajan näkökulmasta. Työvoimaosuuden kohottamista koskevan yhteisen raportin suositusten mukaisesti vero- ja etuusjärjestelmiä on tarkasteltava järjestelmällisesti, ja tässä on kiinnitettävä erityishuomiota työttömyyden ja köyhyysloukkujen poistamiseen ja toimiin, joilla kannustetaan naisia siirtymään tai jäämään työmarkkinoille tai palaamaan tauon jälkeen ja joilla kannustetaan ikääntyviä työntekijöitä pysymään pidempään työssä. Lisäksi työhön kohdistuva verotuksen – etenkin heikosti koulutettujen työntekijöiden osalta – pitäisi olla sellainen, että se vähentää pimeän työn houkuttelevuutta ja kannustaa luomaan työpaikkoja.

2.2.3 Yrittäjyyden suosiminen uusien ja parempien työpaikkojen luomiseksi

Innovaatiot ja yrittäjyys ovat avaintekijöitä kilpailukyvyn ja kasvun lisäämiseksi sekä tuottavampien ja parempilaatuisten kestävien työpaikkojen luomiseksi. Yrittäjyyden suosiminen edellyttää eri politiikanalojen laajaa yhdistelmää, jossa otetaan huomioon etenkin sääntely- ja hallintopuitteiden parantaminen, ammattitaitoisen työvoiman saanti, positiivisemman asenteen luominen yrittäjyyttä ja johtamistaitoja kohtaan, asiaa tukeva rahoitusympäristö, hyvin toimivat tuote- ja työmarkkinat sekä tutkimusta ja innovaatiota suosivat edellytykset.

Euroopan työllisyysstrategian sovittaminen yhteen muiden koordinoituprosessien kanssa ja pyrkiminen yksinkertaisempiin ja tuloshakuisempiin suuntaviivoihin vaikuttaisi edellyttävän kohdennetumpaa lähestymistapaa ja keskittymistä seikkoihin, joilla on välittömämpää yhteyttä henkilöpääomaan ja uusien yritysten

työnluontimahdollisuuksiin. Huomiota voitaisiin kiinnittää esimerkiksi tiedottamiseen yrittäjyydestä uravaihtoehtona ja nykyisten tai potentiaalisten yrittäjien *johtotaitojen* kehittämiseen koulujärjestelmässä yritysten luomisen ja kehittämisen tukemiseksi, *naisten yrittäjyyteen*, työttömien tai työmarkkinoiden ulkopuolella olevien ja nuorten perustamiin yrityksiin, *työntekijöiden palkkaamiseen* liittyvien hallinnollisten, verotuksellisten tai rahoituksellisten esteiden vähentämiseen etenkin innovatiivisissa ja pienissä yrityksissä, yritysten *sosiaalista vastuuta* koskevaan tiedottamiseen sekä yrityksille annettavaan tukeen, jotta helpotettaisiin *työn organisoinnin ja työolojen parannuksia* myös uuden teknologian käyttöönoton yhteydessä esimerkiksi tiedotuksen ja neuvonnan kautta.

2.2.4 Pimeän työn muuttaminen lailliseksi työpaikoiksi

Pimeää työtä esiintyy kaikissa jäsenvaltioissa vaihtelevassa määrin, ja se liittyy yleensä heikkolaatuisiin työpaikkoihin, jotka eivät tarjoa mitään tai tarjoavat vain hyvin vähäistä turvaa työntekijälle, ja toisinaan myös laittomiin siirtolaisiin. *Pimeä työ* heikentää sosiaalisen suojelun ja julkisten palveluiden rahoitusta ja tarjontaa.

Pimeän työn torjuminen edellyttää *politiikanalojen yhdistelmää, johon sisältyy sekä ehkäiseviä toimia että seuraamuksia*. Toteutettavia poliittisia aloitteita voisivat olla menettelyiden ja lainsäädännön yksinkertaistaminen, kansalaisten tietoisuuden lisääminen pimeän työn ja harmaan talouden mahdollisista kielteisistä vaikutuksista, tiedonvaihdon ja viestinnän lisääminen, viranomaisten välinen yhteistyö, työhön kohdistuvan verotaakan keventäminen, tehokas valvonta ja seuraamukset sekä laitonta maahanmuuttoa koskevan toimintasuunnitelman¹¹ täysimittainen täytäntöönpano.

On keskeisen tärkeää, että jäsenvaltiot parantavat alaa koskevaa tiedonkeruuta ja seuraavat edistystä; tähän sisältyy myös poliittisten aloitteiden vaikutustenarviointi.

2.2.5 Aktiivisena ikääntymisen edistäminen

EU:n ja jäsenvaltioiden suurena haasteena on saavuttaa Tukholmassa asetettu tavoite ikääntyvien työntekijöiden (55–64-vuotiaiden) 50 prosentin työllisyysasteesta vuoteen 2010 mennessä ja Barcelonassa asetettu tavoite keskimääräisen työmarkkinoilta poistumisiän nostamisesta viidellä vuodella vuoteen 2010 mennessä. Kuten *työvoimaosuuden kohottamista ja aktiivisen ikääntymisen edistämistä* koskevassa yhteisessä raportissa¹² todetaan, tämä edellyttää dynaamista ja ennaltaehkäisevää lähestymistapaa, joka rakentuu seuraavanlaatuisten keskeisten tavoitteiden ympärille: uusien ja laadukkaampien työpaikkojen luominen, työn tekeminen kannattavaksi, korkeatasoisemman ja mukautettavissa olevan ammattitaidon edistäminen sekä työn tekeminen todelliseksi vaihtoehdoksi kaikille. Raportissa todetaan, että näissä puitteissa etusijalle olisi asetettava kattavan strategian laatiminen sekä hallituksen ja työmarkkinaosapuolten yhteiset aloitteet, joilla pyritään pitämään työntekijät pidempään työelämässä. Muita tärkeitä seikkoja ovat vero- ja etuusjärjestelmien kohdennettu tarkastelu, kattavammat lähestymistavat palkkoihin ja työmarkkinoille pääsyyn liittyvien sukupuolierojen poistamiseksi, tuen lisääminen

¹¹ Neuvosto hyväksynyt 28.2.2002 (EYVL C 142, 14.6.2002).

¹² Ks. yhteinen raportti *Työvoimaosuuden kohottaminen ja aktiivisen ikääntymisen edistäminen*, toimitettu Barcelonan Eurooppa-neuvostolle, hyväksytty komission tiedonannon (KOM(2002) 9 lopullinen, 24.1.2002) perusteella.

henkilöille, joilla on hoivavelvoitteita, sekä ponnistelujen lisääminen koulunsa kesken jättävien määrän vähentämiseksi.

2.2.6 Maahanmuutto

Kun otetaan huomioon väestön ikääntyminen ja siihen liittyvät ammattitaidon puutteet, Lissabonin tavoitteiden täyttäminen vuoteen 2010 mennessä riippuu merkittävästi EU:n maahanmuuton muodosta ja dynamiikasta. Taloudellisin perustein tapahtuva maahanmuutto saattaa lyhyellä aikavälillä auttaa poistamaan työvoimapulaa useilla aloilla. Pitkällä aikavälillä maahanmuutolla voi olla vaikutusta siihen, miten EU pystyy käsittelemään väestön ikääntymistä ja väestörakenteen epätasapainoa sekä niiden vaikutusta työllisyyteen ja talouskasvuun. EU:n on ensisijaisesti saatava aktivoitua tämänhetkiset henkilöresurssinsa, myös ne siirtotyöläiset, jotka asuvat tällä hetkellä laillisesti EU:ssa. Maahanmuuttopolitiikalla voi kuitenkin olla vaikutusta myös työmarkkinoiden epätasapainon hoitamiseen. Tällainen politiikka on suunniteltava niin, että sillä tuetaan lähtömaiden pitkän aikavälin kehittämistavoitteita.

Maahanmuuton vaikutus työllisyyteen ja talouskasvuun riippuu siitä, miten maahanmuuttajat integroituvat työmarkkinoille ja yhteiskuntaan. EU:n kansalaisten ja muiden maiden kansalaisten työttömyysasteiden välisiä eroja on kavennettava. Työllisyyskeskeisten toimenpiteiden olisi liityttävä kattaviin integrointistrategioihin, joissa otetaan huomioon maahanmuuton vaikutukset lähtömaihin. Tällaisissa strategioissa on käsiteltävä useita keskeisiä haasteita, kuten toisen sukupolven maahanmuuttajien (joilla on usein vakavia sosiaalisia ja työllisyysongelmia) täysimittaisen osallisuuden ja työllisyyden edistäminen, maahanmuuttajanaisten erityistarpeiden huomioon ottaminen sekä laittoman maahanmuuton ja pimeän työn torjuminen (ottaen huomioon, että ilmiöt ruokkivat toisiaan). Olisi kehitettävä myös muuta politiikkaa, jolla pyritään myöntämään maahanmuuttajille samat oikeudet ja velvollisuudet kuin EU:n kansalaisilla on, jotta varmistettaisiin heidän täysimittainen osallistumisensa sosiaaliseen ja kulttuurielämään sekä kansalaisyhteiskunnan toimintaan.

EU:n maahanmuuttopolitiikan kehittäminen edelleen, esimerkiksi avointen ja yhteisten puitteiden luominen siirtotyöläisten maahanpääsy- ja oleskeluedellytyksiä varten ja heidän liikkuvuutensa EU:ssa, on prioriteettia.

2.2.7 Sopeutumiskyvyn edistäminen työmarkkinoilla

Tulevan työllisyyspolitiikan onnistumisessa keskeisellä sijalla on yritysten ja niiden työntekijöiden kyky hallita muutoksia positiivisesti. Tämä riippuu joustavuuden ja turvallisuuden hyvästä tasapainosta työmarkkinoilla. Hallitusten määrittelemien sääntelypuitteiden lisäksi työmarkkinaosapuolten neuvotteluilla on tärkeä asema tässä yhteydessä.

Joustavuutta, etenkin erilaisten työ sopimusten tai työaikajärjestelyiden tarjontaa, olisi kannustettava edelleen. Samalla olisi toteutettava toimia, joilla ehkäistään työmarkkinoiden eriytymistä erilaisten työntekijätyyppien mukaan ja joilla helpotetaan siirtymistä erilaisten työmuotojen välillä. Työn organisoinnin nykyaikaistamista ja yritysten sisäisen joustavuuden parantamista koskevien aloitteiden levittämistä olisi tehostettava.

Olisi myös edistettävä turvallisuuteen sovellettavaa dynaamista lähestymistapaa, jossa otetaan huomioon *koulutusmahdollisuuksien* keskeinen merkitys. *Yritysten investoinnit* aikuisten työntekijöiden koulutukseen ovat tuoreimpien saatavilla olevien tietojen mukaan 2,3 prosenttia kaikista työvoimakustannuksista, mutta investointien lisääminen on välttämätöntä, jotta voidaan edistää työvoiman sopeutumiskykyä, nostaa tuottavuutta ja kannustaa aktiivisena ikääntymistä. Joustavuuden ja turvallisuuden tasapainoon kuuluu myös työolojen – myös *työterveyden ja työturvallisuuden* – parantaminen, ja sitä tarvitaan erityisesti, jotta saadaan nostettua työvoimaosuutta etenkin ikääntyvien työntekijöiden ja vammaisten keskuudessa. *Työtapaturmien ja ammattitautien* vähentämisen asettamista etusijalle voidaan näin ollen puolustaa sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla.

2.2.8 Henkilöpääomaan investointi ja elinikäisen oppimisen strategiat

Viime vuosina on edistytty huomasti elinikäisen oppimisen strategioiden kehittämisessä, mutta tehtävää on vielä paljon. Elinikäisen oppimisen strategiat ovat avainasemassa, jotta voidaan parantaa työn laatua ja tuottavuutta, ja ne ovat osatekijänä työvoimaosuuden kohottamisessa ja sosiaalisen osallisuuden edistämässä.

Toimiva poliittinen vastaus vaatii kaikkien osapuolten – viranomaisten, yksityishenkilöiden, yritysten, työmarkkinaosapuolten, kansalaisjärjestöjen ja koulutusalan palveluiden tarjoajien – toimia. Hallitusten olisi omaksuttava johtoasema elinikäisen oppimisen strategioiden periaatteiden¹³ rakentamisessa. Niiden olisi suunnattava julkisia menoja henkilöpääoman kartuttamiseksi ja koulutukseen tehtävien investointien tehokkuuden lisäämiseksi. Koulunkäynnin kesken jättävien määrän vähentäminen, koulutustason kohottaminen ja perustan luominen elinikäiseen oppimiseen osallistumiselle tulevaisuudessa ovat edelleen merkittäviä haasteita monille nykyisille ja tuleville jäsenvaltioille. Lisäksi viranomaisten olisi laadittava laatustandardit ja luotava kannustimia työnantajille ja yksityishenkilöille, jotta lisättäisiin henkilöpääomaan tehtävien yksityisten investointien määrää ja laatua.

Yritysten on investoitava enemmän aikuisten kouluttamiseen tuottavuuden lisäämiseksi, työssä olevien ammattitaidon päivittämiseksi sekä työntekijöiden pitämiseksi työelämässä pidempään. Kasvava eriarvoisuus koulutukseen pääsyssä – heikommilla taidoilla varustettujen ja ikääntyvien työntekijöiden vahingoksi – on vakava huolenaihe. Nykysuuntaus, jossa yritysten investoinnit koulutukseen vähenevät työntekijöiden iän myötä, olisi saatava käännettyä.

Komission hiljattaisessa tiedonannossa *Koulutuksen eurooppalaiset vertailuarvot*¹⁴ annetaan vertailuarvoja, joita voidaan hyödyntää työllisyysstrategiassa.

¹³ Nämä periaatteet on määritelty komission tiedonannossa *Eurooppalaisen elinikäisen oppimisen alueen toteuttaminen* (KOM(2001) 678), ja niitä ovat seuraavat: yhteistyökumppanuus, tiedot oppijan tarpeista, riittävät resurssit, oppimiseen pääsyn helpottaminen, oppimiskulttuurin luominen sekä laadukkuuteen pyrkiminen.

¹⁴ KOM(2002) 629, 20.11.2002.

2.2.9 Sukupuolten tasa-arvo

Naisten jatkuvasti lisääntyvä osallistuminen työmarkkinoille on ratkaisevaa Lissabonin työllisyystavoitteiden saavuttamisen kannalta. Etenkin olisi kannustettava ikääntyviä naisia pysymään kauemmin työmarkkinoilla ja helpotettava pienten lasten äitien osallistumista työelämään.

Tasa-arvonäkökohtien huomioon ottamista (mainstreaming) muilla työllisyyspolitiikan aloilla olisi parannettava esimerkiksi ottamalla käyttöön kattava lähestymistapa, tekemällä järjestelmällisiä sukupuolivaikutusten arviointeja uusille poliittisille ehdotuksille, kehittämällä institutionaalisia mekanismeja ja seurantajärjestelmiä sekä lisäämällä koulutusta ja tiedotusta.

Työllisyyskasvun lisäämiseksi ja työn laadun parantamiseksi työllisyyspolitiikassa olisi *keskityttävä työmarkkinoiden rakenteellisiin eriarvoisuuksiin*, joita ovat esimerkiksi sukupuolten väliset erot työllisyys- ja työttömyysasteessa sekä epätyypillisissä työmuodoissa, alojen ja ammattien eriytyminen sukupuolittain, sukupuolten palkkaerot sekä naisten eteneminen päätöksentekoasemiin. Naisten aliedustusta osaamisyhteiskuntaa muovaavilla keskeisillä aloilla, kuten korkea-asteen koulutuksessa ja tutkimusalalla, on vähennettävä merkittävästi.

Lisäksi on tärkeää *edistää suotuisampia edellytyksiä*, jotta naiset ja miehet voivat siirtyä ja palata työmarkkinoille ja pysyä niillä. Tällaista yhteensovittamispolitiikkaa edustaa esimerkiksi lasten ja muiden huollettavien hoitopalveluiden riittävä tarjonta sekä niiden saatavuus ja laatu, hoiva- ja kodinhoitovelvollisuuksien tasapuolinen jakautuminen, vanhempainloman ja muiden lomajärjestelyiden suurempi hyödyntäminen miesten keskuudessa sekä molempien sukupuolten mahdollisuudet joustaviin työjärjestelyihin.

Tähän liittyen Barcelonan tavoitteet *lastenhoitopalveluiden* tarjonnasta ovat keskeisen tärkeitä.¹⁵

2.2.10 Heikommissa asemassa olevien ryhmien integroitumisen tukeminen ja syrjinnän torjuminen työmarkkinoilla

Heikommissa asemassa olevien ryhmien integroituminen työmarkkinoille on tärkeä tekijä sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisemisessä, työllisyysasteen nostamisessa ja sosiaalisen suojelun järjestelmien rahoituksen kestävyys takaamisessa.

Jäsenvaltioiden olisi syytä kartoittaa henkilöt tai ryhmät, joiden osallistuminen työmarkkinoille on erityisen vähäistä (esimerkiksi suhteessa vammaisuuteen, etniseen alkuperään, perhetilanteeseen, ikään, asuinpaikkaan jne.), ja kehittää asianmukaisia poliittisia toimia, jotka mahdollisuuksien mukaan perustuvat määrällisiin tavoitteisiin. Tämä edellyttäisi heikommissa asemassa olevien ryhmien tilannetta koskevien tietojen ja seurannan parantamista; samalla on kuitenkin muistettava tietosuojan kunnioittaminen. Tehtyjen arviointien perusteella poliittisissa toimitissa olisi yhdistettävä hyvin kohdennettuja aktiivisia ja ennaltaehkäiseviä

¹⁵ Barcelonan Eurooppa-neuvoston päätelmissä asetettiin tavoitteeksi tarjota "lastenhoitopalveluja vuoteen 2010 mennessä vähintään 90 prosentille kolmevuotiaista ja sitä vanhemmista alle kouluikäisistä lapsista ja vähintään 33 prosentille alle kolmevuotiaista lapsista".

työmarkkinatoimenpiteitä, riittävien työskentelymahdollisuuksien luomista edistäviä toimenpiteitä, työnantajille suunnattuja rekrytointikannustimia sekä tiedotustoimenpiteitä. Lisäksi olisi hyödynnettävä paremmin työnluontimahdollisuuksia osuus- ja yhteisötaloudessa ja uusiin tarpeisiin vastaavilla aloilla. Toimien tueksi olisi toteutettava laajempia liitännäistoimenpiteitä, työnteosta todellisen vaihtoehdon tekevää politiikkaa ja syrjintää työmarkkinoilla torjuvia toimenpiteitä, jotka perustuvat erityisesti asiaa koskeviin EU:n direktiiveihin¹⁶.

2.2.11 Alueellisten työllisyyserojen käsittely

Alueelliset työllisyys- ja työttömyyserot ovat pysyvä ongelma. Näiden erojen käsittely olisi erityisen tärkeää työllisyyspolitiikassa, koska alhaisen työllisyysasteen alueet vaikuttavat Lissabonin työllisyystavoitteiden saavuttamista. Alueellisten erojen kuominen kiinni on tärkeää myös siksi, että vahvistettaisiin yhteenkuuluvuutta Euroopan unionissa.

Keskeistä tämän saavuttamisessa on henkilöpääoman laadun kohottaminen tekemällä merkittäviä investointeja ammattitaitoon ja elinikäiseen oppimiseen. Työvoiman ammattitaito vaihtelee huomattavasti alueiden välillä niin, että heikoimmin koulutetut ovat keskittyneet heikoimman työllisyystilanteen alueille. Näillä alueilla myös naisten työmarkkinaosuus on alhainen.

Paikallis- ja aluetason yhteistyökumppanuus on olennaisen tärkeää, jotta voitaisiin hyödyntää täysimääräisesti työnluontimahdollisuuksia ja kehittää tehokkaampia strategioita ammattitaitopulan ratkaisemiseksi. Myös julkisten työnvälityspalveluiden asema on tärkeä: ne voivat kartoittaa alueellisia ja paikallisia mahdollisuuksia ja parantaa työmarkkinoiden toimintaa käsittelemällä ammattitaitopulaa ja pullonkauloja. Lisäksi osuus- ja yhteisötalouden kykyä työpaikkojen luomisessa ja niiden laadun parantamisessa voitaisiin tehostaa.

Monissa jäsenvaltioissa olisi palkkasopimuksissa otettava paremmin huomioon alueiden väliset erot tuottavuudessa ja työmarkkinaoloissa.

2.3 Toteuttaminen ja hallinto

Euroopan työllisyysstrategian ensimmäisten viiden toimintavuoden arvioinnissa tuli esiin työllisyyden alalla sovelletun politiikan koordinoitimenetelmän tuoma lisäarvo mutta myös paremman hallinnon avainasema tulevaisuudessa. Euroopan parlamentti korosti syyskuussa 2002 antamassaan päätöslauselmassa, että on tarpeen integroida työllisyysstrategia paremmin kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason työmarkkinapolitiikkaan jäsenvaltioissa ja Euroopan sosiaalirahaston toimitissa. Se kehotti kansallisia parlamentteja, paikallisia toimijoita, kansalaisjärjestöjä ja kansalaisyhteiskuntaa osallistumaan tiiviimmin Euroopan työllisyysprosessiin ja toivoi työmarkkinaosapuolten vahvempaa sitoutumista.

Euroopan työllisyysstrategian paremman toteuttamisen pitäisi siis olla etusijalla uusissa suuntaviivoissa.

¹⁶ Neuvoston direktiivit 2000/43/EY, 29.6.2000, ja 200/78/EY, 27.11.2000.

2.3.1 Toteuttamisesta vastaavat tehokkaat ja toimivat palvelut

Työllisyyspolitiikan täytäntöönpanon onnistuminen riippuu useista eri palveluista. Tämä kävi selvästi ilmi hiljattaisissa liittymisneuvotteluissa, joissa instituutioiden kehittämiseen kiinnitettiin paljon huomiota osana yhteisön lainsäädäntöä.

Toteuttamisesta vastaavilla palveluilla on erityisen merkittävä asema suuntaviivoissa, ja niihin on syytä kiinnittää huomiota. Tällaisia palveluja ovat erityisesti seuraavat:

- Työnvälityspalvelut: Nykyaikaiset työnvälityspalvelut, joihin kuuluu yksilöllinen käsittely, ovat välttämättömiä aktiivisten ja ennaltaehkäisevien strategioiden tehokasta ja toimivaa täytäntöönpanoa varten. Ne myös vastaavat siitä, että työmarkkinoiden kysyntä ja tarjonta kohtaavat, ja tätä varten ne edistävät työmarkkinoiden avoimuutta jäsenvaltioiden paikallis-, alue- ja keskustasolla sekä työntekijöiden liikkuvuuden helpottamista EU:n tasolla. Työnvälityspalvelut ovat usein vastuussa myös maahanmuuttovirtojen hallinnoinnista.
- Integroitumista edistävät sosiaalipalvelut, jotka liittyvät työmarkkinoille integroitumista koskevaan tehtävään. Kokemukset ovat osoittaneet, että työnvälitys- ja sosiaalipalveluiden välille tarvitaan tiivistä yhteistyötä, ettei pääse kehittymään työnhakijoiden asemasta riippuvia päällekkäisiä järjestelmiä. Niiden tehtävänä on myös edistää nk. integraatioväyliä.
- Koulutuspalvelut, jotka vastaavat sekä julkisten että yksityisten markkinoiden tarpeeseen ja tarjoavat yksilöllisiin tarpeisiin mukautettua laadukasta ammatillista koulutusta ja vastaavat työmarkkinoiden ammattitaitokysyntään.
- Työsuojelutarkastuspalvelut, jotka voivat auttaa yrityksiä parantamaan työolojaan ja määrätä seuraamuksia vakavista rikkeistä, kuten pimeästä työstä.

2.3.2 Työmarkkinaosapuolten tiivis osallistuminen

Barcelonan Eurooppa-neuvosto kehotti *työmarkkinaosapuolia toimimaan siten, että niiden eri aluetasoja (Euroopan, kansallista, alueellista ja paikallista tasoa) sekä eri aloja koskevat strategiat hyödyttäisivät Lissabonin strategiaa ja tavoitteita. Niitä pyydetäänkin laatimaan vuosittain selvitys kansallisen tason toiminnastaan työllisyyttä koskevissa toimintasuunnitelmissa sekä siitä, miten ne toimivat Euroopan tasolla. Selvitys toimitetaan suoraan sosiaaliasioiden huippukokoukselle. Barcelonassa korostettiin myös, että uudessa työllisyysstrategiassa työmarkkinaosapuolten osuutta ja vastuuta suuntaviivojen täytäntöönpanossa ja seurannassa on vahvistettava.*¹⁷

Laekenin Eurooppa-neuvostolle antamansa yhteisen julistuksen mukaisesti työmarkkinaosapuolet hyväksyivät 28. marraskuuta 2002 monivuotisen työohjelman, jossa ne käsittelevät monia Lissabonin strategiaa tukevia merkittäviä seikkoja vuosina 2003–2005. Työohjelmassa käsitellään työllisyyden suuntaviivojen täytäntöönpanoa koskevia työmarkkinaosapuolten toimia jäsenvaltioissa sekä muita alaan kuuluvia aloitteita esimerkiksi tasa-arvon, stressin ja häirinnän, aktiivisena ikääntymisen ja liikkuvuuden, etätöy, pimeän työn ja talousmuutosten sosiaalisten vaikutusten

¹⁷ Barcelonan Eurooppa-neuvoston päätelmien 29 ja 30 kohta.

hallinnan alalla. Lisäksi työmarkkinaosapuolet ilmoittivat Laekenissa, että ne haluavat lakkauttaa työllisyyttä käsittelevän pysyvän komitean ja perustaa kasvua ja työllisyyttä käsittelevän kolmikantaisen neuvotteluelimen. Komissio tarttui ehdotukseen ja esitti perustettavaksi kasvua ja työllisyyttä käsittelevää kolmikantakokousta, joka kokoontuisi joka vuosi ennen kevään Eurooppa-neuvoston kokousta.

Työmarkkinaosapuolten itsenäisyyttä täysin kunnioittaen olisi suotavaa

- kehottaa jäsenvaltioita rakentamaan työllisyyspolitiikkaansa tiiviissä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa kaikilla tasoilla politiikan suunnitteluvaiheesta sen täytäntöönpano-, raportointi- ja arviointivaiheeseen saakka
- kehottaa kansallisen tason työmarkkinaosapuolia edistämään suuntaviivojen onnistunutta täytäntöönpanoa kaikilla aloilla, joilla niillä on toimintavastuuta; työmarkkinaosapuolten huomiota voidaan kiinnittää joihinkin suuntaviivojen ensisijaisiin tavoitteisiin, kuten talouden rakenneuudistuksiin, aktiivisena ikääntymiseen, henkilöpääomaan ja elinikäiseen oppimiseen¹⁸, työn organisointiin ja joustavuuden ja turvallisuuden tasapainoon sekä sukupuolten palkkaerojen vähentämiseen ja syrjinnän torjuntaan
- kehottaa EU:n tason työmarkkinaosapuolia edistämään strategian onnistumista etenkin yhteisellä työohjelmallaan ja osallistumisellaan kasvua ja työllisyyttä käsittelevään kolmikantakokoukseen.

2.3.3 Kaikkien asiaan liittyvien tahojen aktivointi

Ensimmäisen sukupolven työllisyyden suuntaviivoissa pyrittiin vahvistamaan eri sidosryhmien, etenkin työmarkkinaosapuolten ja alueviranomaisten, osallistumista työllisyysstrategiaan. Huomattavaa edistystä onkin saavutettu todellisen alueellisen ulottuvuuden kehittämisessä, mutta kansalaisyhteiskunnan edustajat eivät ole edelleenkään mukana prosessissa. Lisäksi kansallisia toimintasuunnitelma pidetään usein eri ministeriöiden "omaisuutena", eikä niitä ole täysin tai johdonmukaisesti integroitu yleisiin kansallisiin poliittisiin puitteisiin, mikä osaksi johtuu parlamenttien puutteellisesta osallistumisesta.

Jäsenvaltioita voitaisiin kannustaa levittämään kohdennetumpaa tietoa työllisyysstrategian tavoitteista ja menettelyistä ja kohottamaan siten sen profiilia, ja näin voitaisiin lisätä sidosryhmien halua ja kykyä osallistua siihen. Kaikkien sidosryhmien (myös kansalaisyhteiskunnan edustajien) ja asianmukaisten poliittisten ja hallintotasojen aktiivista osallistumista kansallisten strategioiden kehittämiseen ja täytäntöönpanoon olisi kannustettava ja tuettava. Samoin olisi kannustettava ja tuettava yhteistyökumppanuuteen perustuvia paikallisia ja alueellisia työllisyysstrategioita. Kansalliset toimintasuunnitelmat olisi integroitava jäsenvaltion päätöksentekopuitteisiin, millä varmistettaisiin yhtenäisyyden ja johdonmukaisuuden lisääntyminen. Joissakin jäsenvaltioissa sovellettavia hyviä toimintatapoja, etenkin sellaisia, jotka liittyvät parlamentin osallistumiseen, olisi levitettävä.

¹⁸ Kehotetaan työmarkkinaosapuolia panemaan täytäntöön *Ammattitaidon ja pätevyyden elinikäistä kehittämistä koskevat yhteiset toimintapuitteet*, joista ne ovat sopineet yhdessä.

2.3.4 Riittävä rahoitustuki

Euroopan työllisyysstrategian tehokkuus edellyttää, että työllisyyden suuntaviivojen täytäntöönpano näkyy myös myönnettävässä rahoituksessa. Parlamentaaristen elinten tiiviimmän osallistumisen kansallisiin toimintasuunnitelmiin pitäisi helpottaa työllisyysstrategian parempaa integrointia kansallisiin poliittisiin puitteisiin, ja tehostamista koskevan sopimuksen mukaisten ehdotettujen aikataulumuutosten pitäisi mahdollistaa suunnitelmien parempi yhdistäminen kansallisiin budjettikierroksiin, koska toimintasuunnitelmat hyväksytään lopullisesti syksyllä.

Vuonna 1999 Berliinissä kokoontunut Eurooppa-neuvosto vahvisti Euroopan sosiaalirahaston aseman keskeisenä rahoitusvälineenä, josta tuetaan Euroopan työllisyysstrategiaa. Sosiaalirahaston ja muiden rakennerahastojen on kuitenkin keskityttävä paremmin työllisyysstrategian toteuttamiseen. Haasteena on varmistaa, että rakennerahastojen ohjelmat vastaavat paremmin alueellisten ja kansallisten työmarkkinoiden vaihtuviin tarpeisiin ja että ne saavat edelleen riittävää rahoitusta näiden erityisongelmien ratkaisemiseen. Ohjelmien väliarviointi vuonna 2003 tarjoaa ensimmäisen mahdollisuuden tarkistaa ja tarvittaessa suunnata ohjelmia uudelleen, jotta ne toteuttaisivat paremmin työllisyyttä koskevien kansallisten toimintasuunnitelmien ensisijaisia tavoitteita ja käsitteisivät maakohtaisia työmarkkinoiden heikkouksia.

*

Tämä tiedonannon tarkoituksena on tukea ja täydentää komission kevätraporttia, joka on komission alustus kevään Eurooppa-neuvostolle. Sen olisi tarkoitus toimia perustana laajoille kuulemisille EU:n toimielimissä ja kaikkien sidosryhmien parissa ennen kevään kokousta. Kuulemisista saatujen vastausten sekä kevään Eurooppa-neuvoston päätelmien perusteella komissio esittää virallisen ehdotuksen työllisyyden suuntaviivoiksi ja suosituksiksi huhtikuussa 2003.

**LIITE: ESIMERKKEJÄ EUROOPAN TYÖLLISYYSSTRATEGIAN MAHDOLLISISTA
INDIKAATTOREISTA JA TAVOITTEISTA**

INDIKAATTORI	Nykyiset tavoitteet EU:n tasolla (2010)	Nykytilanne EU:ssa	Uuden työllisyys- strategian tavoitteet (2010) ¹⁹
Täystyöllisyys			
Tukholman ja Lissabonin työllisyysastetavoitteet	Lissabonin ja Tukholman tavoitteet		
- yhteensä	67 % (2005), 70 %	64,5 % (2001)	
- naiset	57 % (2005), 60 %	55 % (2001)	
- ikääntyvät työntekijät	50 %	38,8 % (2001)	
EU:n työvoimatarjonnan lisäys vuosittain		0,7 % (vuosittainen keskiarvo 1995–2001)	
Työttömiä ja työmarkkinoiden ulkopuolella olevia koskevat aktiiviset ja ennaltaehkäisevät toimenpiteet			
Pitkäaikaistyöttömyyden torjunta	Kaikille nuorille työttömille tarjottava työtä 6 kk:n ja aikuisille työttömille 12 kk:n kuluessa (työllisyyden suuntaviivat)	5 jäsenvaltiota saavuttanut täysin (luonnos yhteiseksi työllisyysraportiksi 2002, KOM(2002) 621)	
Aktiivisista toimenpiteistä hyötyvien työttömien osuus	20 % (työllisyyden suuntaviivat)	Keskimäärin 33 % (2001) Kolme parasta 51 % (2001)	
Nuorisotyöttömyyden alentaminen		7,1 % EU:n keskiarvo 2001 Kolmen parhaan jäsenvaltion keskiarvo 3 % (1997–2001)	
Pitkäaikaistyöttömyyden alentaminen		3,1 % EU:n keskiarvo	

¹⁹ Kevään Eurooppa-neuvostossa voitaisiin määrittää asianmukaiset tavoitteet tässä taulukossa esitetyillä aloilla havaittujen asiaankuuluvien kysymysten osalta.

		2001	
		Kolmen parhaan jäsenvaltion keskiarvo 1 % (1997–2001)	

Työn tekeminen kannattavaksi			
Matalapalkkaisten verotaakan keventäminen	Jäsenvaltioiden asetettava kansalliset tavoitteet (työllisyyden suuntaviivat)	37,8 %	
Työssäkäyvien köyhien ²⁰ määrän vähentäminen %-osuutena työssäkäyvistä väestöstä (palkansaajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat)		Palkansaajat: 6 % Itsenäiset ammatinharjoittajat: 17 % (1997)	
Yrittäjyyden suosiminen uusien ja parempien työpaikkojen luomiseksi			
Yritysten perustamisaste			
Uusien yritysten selviytymisaste			
Pimeän työn muuntaminen lailliseksi työpaikoiksi			
Pimeän työn vähentäminen		Suuria eroja jäsenvaltioiden välillä	
Aktiivisena ikääntymisen edistäminen			
Työmarkkinoilta poistumisiensa nostaminen	Nostetaan 5 vuodella eli 65 vuoteen	59,9 vuotta	
Maahanmuutto			
EU:n kansalaisten ja muiden maiden kansalaisten työttömyyseron pienentäminen		8,3 %-yksikköä	
Sopeutumiskyvyn lisääminen työmarkkinoilla			
Osa-aikaisten/määräaikaisten ja koko-aikaisten/vakituisen työntekijöiden välisten erojen kaventaminen koulutukseen			

²⁰ Työssäkäyvillä köyhillä tarkoitetaan ihmisiä, jotka ovat työssä ja joiden käytettävissä oleva tasoitettu tulo on alle 60 % käytettävissä olevasta kansallisesta tasoitetusta mediaanitulosta. Käytettävissä olevilla tasoitetuilla tuloilla tarkoitetaan kotitalouden käytettävissä olevia kokonaistuloja jaettuna sen keskimääräisellä koolla.

pääsyn osalta			
Yritysten investoinnit aikuiskoulutukseen		2,3 % (1999) kaikista työvoimakustannuksista	
Työtapaturmien ja ammattitautien määrä 100 000 työntekijää kohti		Indeksiluvut (1994 = 100, 1999 = 90)	

Investoinnit henkilö pääomaan ja elinikäisen oppimisen strategiat²¹			
Koulunkäynnin varhain lopettavien määrän vähentäminen	10 % EU:n tasolla ja puolitetaan vuoden 2000 prosenttiosuus kussakin jäsenvaltiossa	19,4 %	
25–64-vuotiaiden koulutustason kohottaminen (toisen asteen koulutus)	80 %	63,8 %	
Aikuisten osallistuminen yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen	15 % EU:n tasolla eikä missään jäsenvaltiossa alle 10 %	8,4 %	
Investoinnit henkilöresursseihin henkeä kohti	Merkittävä vuotuinen lisäys; jäsenvaltioiden asetettava kansalliset tavoitteet		
Sukupuolten tasa-arvo			
Sukupuolten väliset erot - työllisyydessä - työttömyydessä		18 %-yksikköä 2,3 %-yksikköä	
Sukupuolten palkkaerot		16 % (1998)	
Sukupuolten erot johtotehtävissä		7 %-yksikköä (1998)	
Lastenhoitopalveluiden kattavuus (0–3-vuotiaat)	33 %	7–70 %	
Lastenhoitopalveluiden kattavuus (3-vuotiaista oppivelvollisuusikään)	90 %	50–90 %	
Heikommassa asemassa olevien ryhmien integroituminen työmarkkinoille ja syrjinnän torjunta			
Heikommassa asemassa olevien ryhmien (esim. etniset vähemmistöt, vammaiset) työttömyysasteen erojen vähentäminen	Jäsenvaltioiden asetettava kansalliset		

²¹ Komissio on ehdottanut näitä tavoitteita tiedonannossaan *Koulutuksen eurooppalaiset vertailuarvot*, KOM(2002) 629.

	tavoitteet (työllisyyden suuntaviivat)		
--	--	--	--

Alueellisten työttömyyserojen käsittely			
Alueellisten työllisyysasteiden hajonta		Ks. tiedot kevätraportista 2003	